

De Dichters

Lees veel gedichten. Spaar citaten die voor jou de essentie weergeven van wat het is om creatief bezig te zijn, om te schrijven, te schilderen, te musiceren, te borduren ... wat ook. Ondersteun jezelf met de wielen die je voorgangers hebben uitgevonden.

In de Heldenreis Nieuwsbrief van augustus 2011 schreef ik over *Letters to a Young Poet* van Rilke, die ik bezit in een beeldige goudkleurige uitgave. Ik heb de originele Duitse tekst gedownload van www.rilke.de, maar de Engelse vertaling spreekt me meer aan - deze bereikt dezelfde hoogten en diepten in eenvoudiger bewoordingen.

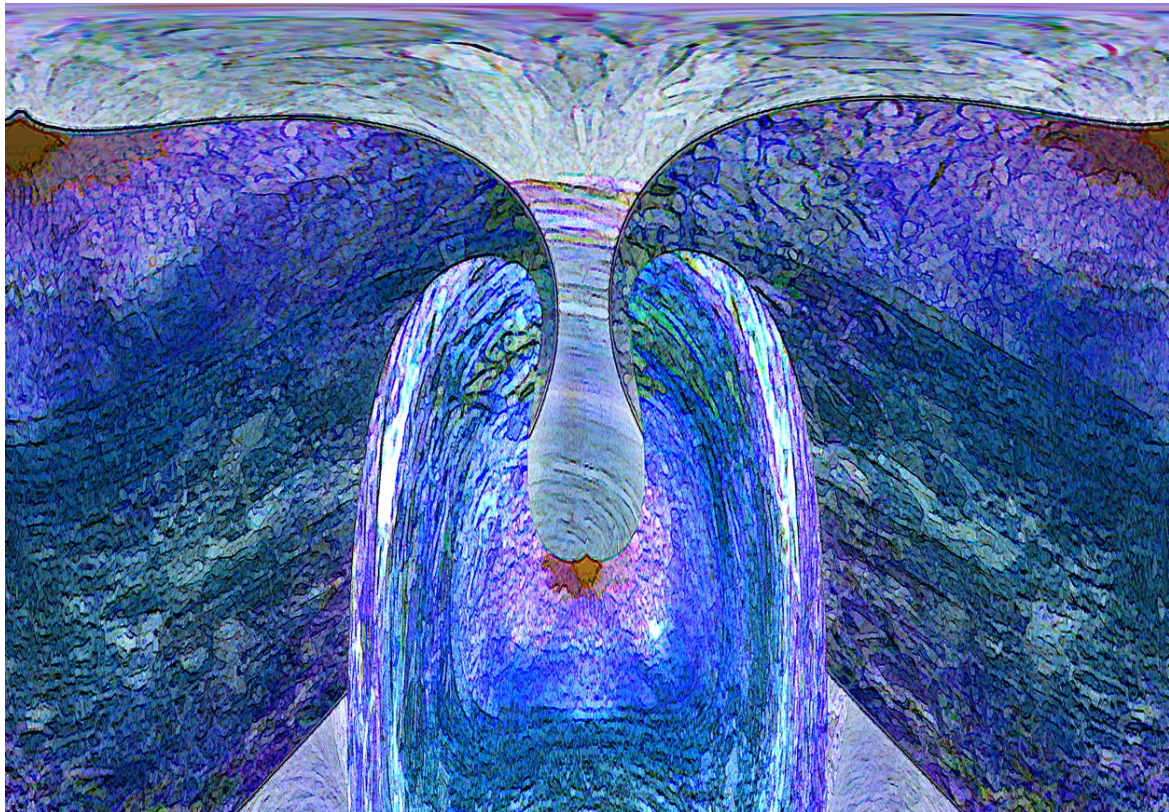
Wat Rilke schreef, honderd jaar geleden, zal eeuwig van toepassing blijven op elk kunstenaarskindkind, elke jonge schrijver. Hij is de bron van alle andere boeken over creativiteit.

Dat wat ik de bron noem – waar alle creativiteit en inspiratie hun oorsprong vinden - heet bij Rilke eenzaamheid. De wijde, innerlijke eenzaamheid, waarin je rondloopt zonder iemand te ontmoeten. De eenzaamheid die je had als kind, toen je keek naar de drukke, onbegrijpelijke wereld der volwassenen. Die eenzaamheid, dat wijze niet-begrijpen, dat is het huis waarin je schrijven kunt. Heb die eenzaamheid lief, zegt Rilke, en zing van de pijn die ze je doet. Kijk niet naar buiten, vergelijk jezelf met niemand, luister niet naar kritiek die vernielt wat in

eenzaamheid moet groeien.

Kijk naar binnen, zegt Rilke, en vraag je maar één ding af: **moet** ik schrijven? Als het antwoord daarop alleen maar bevestigend kan luiden - een krachtig en simpel 'ik moet' - bouw dan daar omheen je leven, zodat al je uren getuigen van deze noodzaak. Ook de uren waarin je kunstenaarskind op zoek is naar een cadeautje. Zoals [Brieven aan een Jonge Dichter](#).

En onthoud: overal waar 'schrijven' of 'schrijver' staat, kun je alle andere kunstvormen invullen.

The Well of Grief

Those who will not slip beneath
the still surface of the well of grief

turning downward through its black water
to the place we cannot breathe

will never know the source from which we drink,
the secret water, cold and clear,

nor find in the darkness glimmering
the small round coins
thrown away by those who wished for something else.

by David Whyte – from [Where Many Rivers Meet](#)

De Put van Smarten

Zij die niet willen glijden onder
het stille oppervlak van de put van smarten

neerwaarts wentelend door het zwarte water
naar waar we niet kunnen ademen

zullen nooit de bron kennen waarvan we drinken,
het geheime water, helder en koud,

noch vinden, glinsterend in de duisternis,
de kleine ronde munten
weggegooid door hen die iets anders wensten.

vertaling: Hella Kuipers

Aandacht

Wat een prachtige spreuk is dat "Het ergste dat men over een mens kan zeggen is dat hij geen aandacht had." (bladzij 77)

Cameron schrijft dat het pijn was, die haar leerde om aandacht te hebben. Omdat het leven soms zo overhoop geschopt wordt, dat het hier en nu de enige overgebleven zekerheid is. Door dan te werken met wat er is – alleen dat – klim je uit de put van smarten met je werk en je innerlijke kunstenaar intact. In je werk – voor mij is het schrijven, voor jou misschien collage, beeldhouwen, weven – ben je je eigen getuige. Kun je uitdrukken wat jij voelt, waar jij bent, wat jouw visie is op de wereld om je heen. Niemand anders kan dat. Niemand kent jou zo goed. Je zult merken dat je op de Artist's Way jezelf steeds beter leert kennen. Je durft ook steeds meer jezelf te zijn. Aandacht. Schrijf wat er is, waar het is, en wat waar is.

Kleine stukjes tijd

Wat Cameron schrijft bij punt 4 op bladzij 79, dat je kleine stukjes tijd voor jezelf moet zoeken, en die gebruiken voor creatieve dingen, is één van de belangrijkste tips in het hele boek. Vaak stellen we het kunstenaar-zijn uit tot we meer tijd hebben. Als we met pensioen zijn, bijvoorbeeld. Of als we de loterij winnen en een jaar vrij kunnen nemen. Of een schrijversbeurs krijgen toegekend.

Uhhuh ...

Het is ook een mooie manier om niet aan het werk te hoeven. Iedereen zal je geloven, want het is een hardnekkige mythe: de nieuwe Grote Nederlandse Roman kan alleen geschreven worden als er geen enkele afleiding is. Je moet er dus een rijke man voor zijn met een eeuwig toegewijde echtgenote (om het cliché maar even verder uit te werken). Intussen hou je dus fijn het beeld van jezelf als schrijver in stand, zonder een woord op papier te hoeven zetten. Heel handig!

Ja, zelfkennis is als een ziekenhuisbed: proper maar pijnlijk.

Wat je door de Morning Pages leert, is om je met een vingernip in de bron te laten zakken. Daarom is het zo belangrijk ze te blijven doen. Het is als met een paar weken overslaan bij de sportschool: stijf en uit conditie ben je!

Als je houdt van je creatieve werk, vind je er altijd tijd voor. Of, in de woorden van mijn vriendin Heleen: Als je geen tijd hebt voor je passie, is het dan wel je passie? Wat je moet leren is om in gestolen uurtjes / kwartiertjes / minuten meteen te gaan schrijven. In de wachtkamer, voor de brug, in de auto bij school, in de middagpauze, tot de aardappels gaar zijn ... allemaal kwartiertjes waarin je kunt schrijven, of schetsen, of brainstormen.

Het is ook maar de vraag of zo'n enorme lap vrije tijd goed werken zou. Vergelijk het maar eens met een mooie lap stof die een jurk moet worden: hoe eng is het niet om er de eerste keer de schaar in te zetten? Het moet meteen goed zijn, je mag het niet verpesten, daarvoor is de lap veel te kostbaar.

Zo geeft 'een jaar vrij' ook een veel te zware lading aan wat je moet presteren. Stel dat er niets komt? Hoe verantwoord je dat dan?

Maak een kunstwerkje dat je altijd bij je draagt, waarop staat: een schrijver schrijft. Een schilder schildert. Een musicus musicert. Wacht niet tot de omstandigheden 'ideaal' zijn want dat worden ze niet en dat zijn ze niet.

De checklist

Ieder hoofdstuk van The Artist's Way eindigt met een "checklist." In de oorspronkelijke uitgave staat "check-in" en dat is een veel liefhebbender woord. Een checklist doet denken aan een lijst met opdrachten die je volgens protocol moet uitvoeren en afvinken. Check-in betekent alleen dat je je meldt om te vertellen wat je ervaringen waren. Je staat stil bij je stemmingen, bij wat bepaalde opdrachten met je deden, bij de dingen die je verdriet of vreugde brachten, bij wat je moeilijk vond of juist verrukkelijk.

Door na te denken over wat je beleefd hebt, leer je jezelf beter kennen, leer je je valkuilen onder ogen te zien, leer je op te komen voor jezelf, en, misschien wel het allerbelangrijkste: mededogen te hebben. We zijn vaak zo streng voor onszelf, geloven wat vroegere leermeesters zeiden, dat je alleen met DISCIPLINE iets bereiken kunt.

Alsof kunst maken gelijkstaat aan strafregels schrijven. Vergeet dat! Kunst wordt geboren uit liefde en aandacht. Hard werken ook, zeker, maar alleen omdat je zoveel houdt van je werk dat het zo mooi wilt maken als je maar kunt. Niet omdat het anders niet telt, of omdat je moet bewijzen dat je serieus bent, of wat voor reden ook die je van buiten wordt opgedrongen. Liefde en aandacht.

Tijd voor een nieuw kunstwerkje!

Hella Kuipers